

XVI

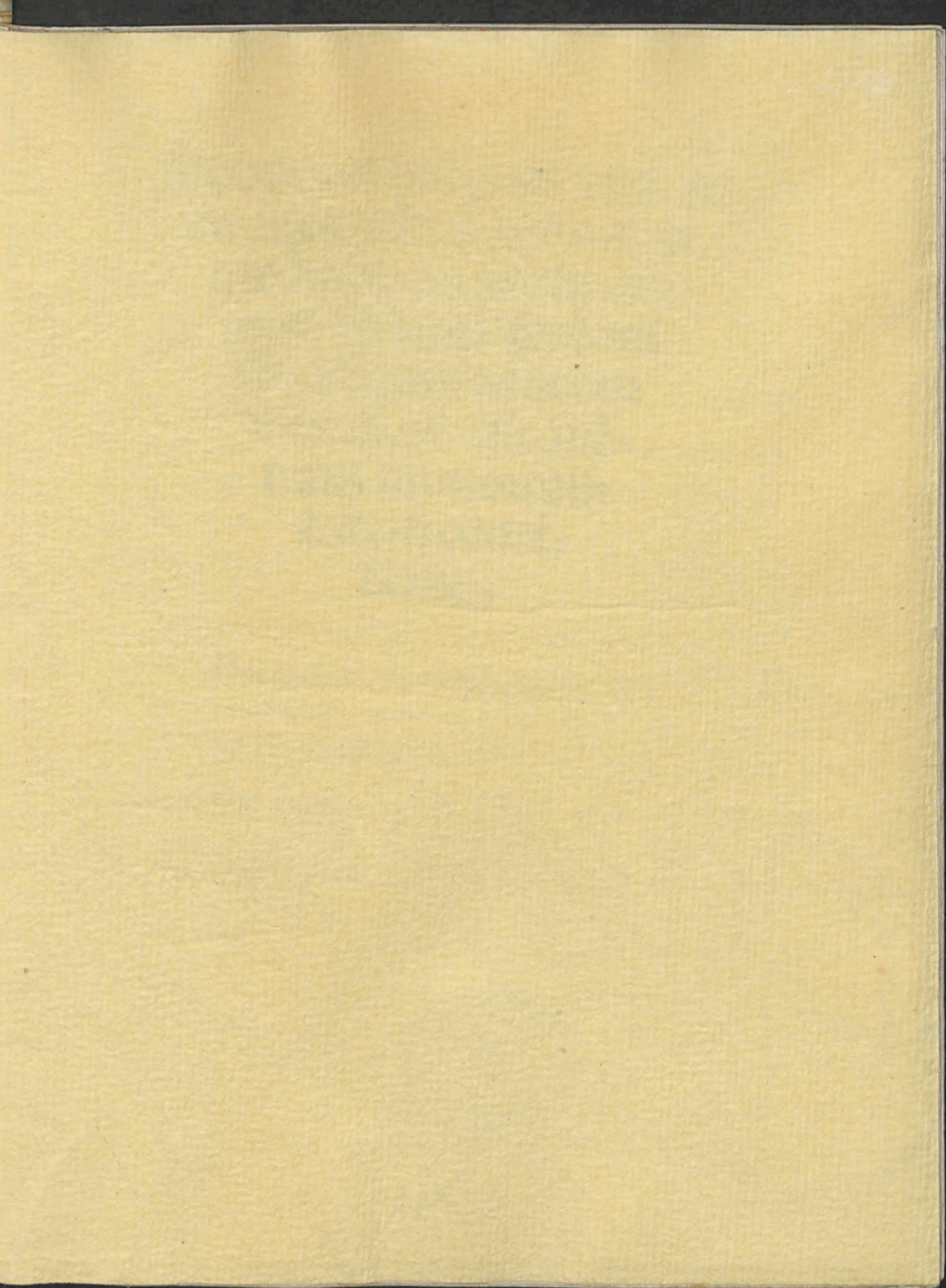
3455

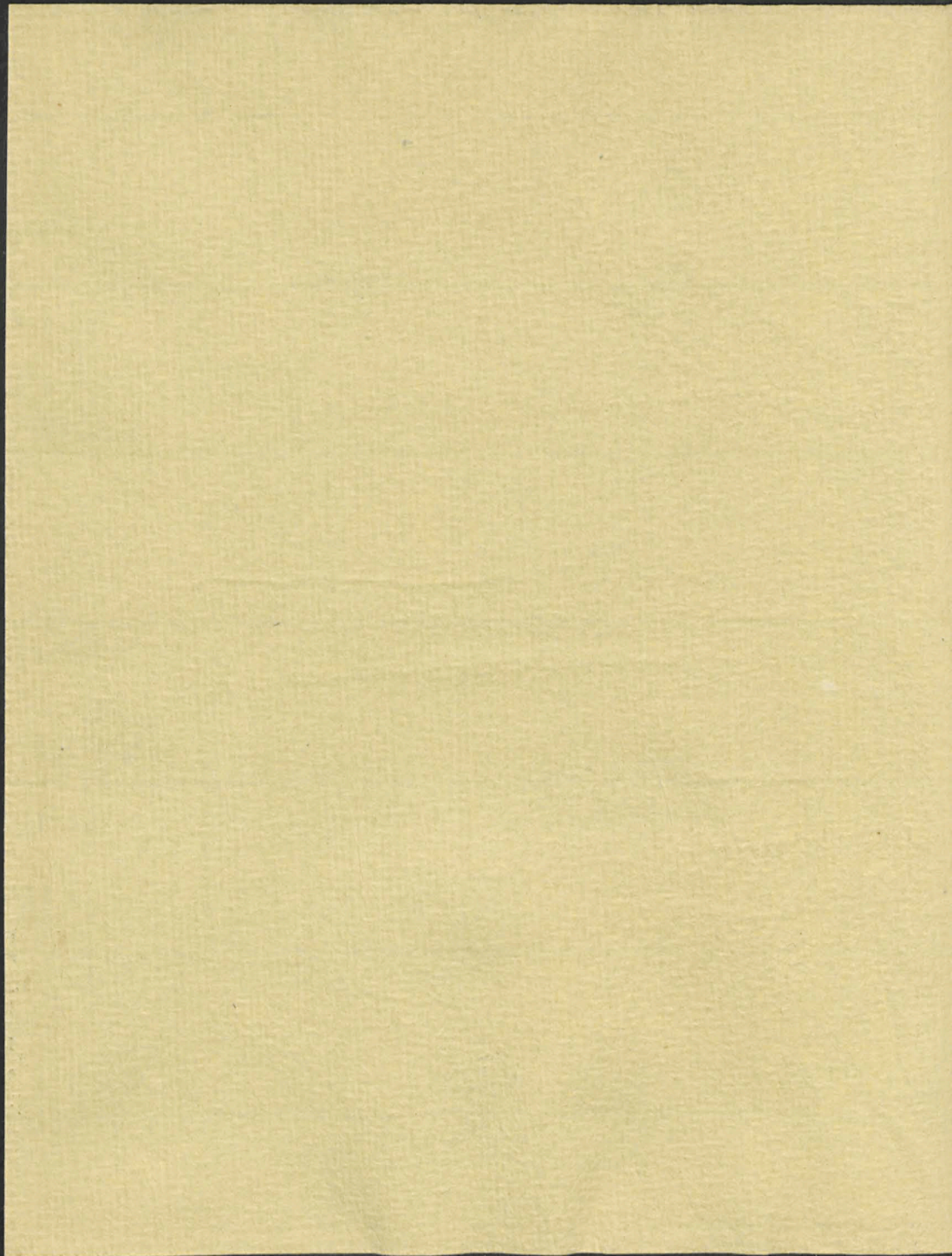
BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. Im. Ossolińskich

XVI

3455

8

**Nobilis et insignis viri. ac
excellentissimi artium ac
medicæ doctoris. do
mini Adamî Poloni
Dialogus de quatuor
statuū. ob assequē
dam immortalit
tatem contē
tione.**

Nunquam à me visus est hic liber. Scio
ep̄m Adamum celeberrimū ut mori est dicitur
ep̄m in Regina Helena, qui illum reuocet
ut daretur ei officio Medicorum. Fingentes
sua aula adieret. De hoc Adamo Pater Hel.
conquestus est in epistola ad Sigismundum
Primum. Haller. Fyris mandauit, etiam
locus impressiois tu est designatus.

Mathias Dreutius Episcopus
Premiſſienſis. ac regni Polonie
Clice cancellarius. eximio ac eru-
ditiffimo viro domino Ade de
Bochen. medicine pfeſſori regio
phifico. Salutem D.

Libellum Dyalogon Apologice concer-
tantem. a te cõtextum reuidendum atq;
recẽsendum a me. censurę meę plurimũ
tribuens. ad me misisti. in quo edendo
vsus es singularis ingenij quadam noua. et in-
usitata adinventione. quę etiam facile meum iu-
diciũ: quod in me mediocre esse perspicio. ante-
cellit. ita vt oratorem eloquij suauitate attingas.
et philosophũ subtilitate arguta assecutus sis.
Editione eius dyalogi precul dubio magnã glo-
riam tibi v̄dicabis. Quippe a deo naturaliter. et
pprie cuiuslibet eorum statui suam cõditionem accõ-
modas. vt facile ad veram. ac dignam omnium
laudem. tuũ cõceptũ deducas. sed qd̄ mix ceu iã-
prudẽ maxime in altissimis reb⁹ disputator sbtilis
expedit⁹ atq; ingenio acerrimus copert⁹ existas.
Latiãq; laude aprobatus. vt sepius herbam ex si-
mili palestra meruerit. quod huic dyalogo edẽdo
tanq; excitatiunculis extemporantijs sensu apro-
priato satisfecisti. Tibi igitur. ob hanc seturã tuo

ingenio excubitam, et eleganter ordinatam gra-
tulor. mihi vero gaudeo nameadem tibi summus
decori erit, et susurriones nonnunquam obtrecentes
Inuidia quod nihil tale sciunt rumpet. Adhibe vo-
aliquid laudis auspicabitur iudicio censure mee com-
missa Siquid itaque nam in me ingenij atque doctrine
insuit. Si quid experientia rerum iudicij tribuit.
Si quid preterea ab industria comodinat sum
hoc feram (citra omnem adulationem) de tua hac
scriptura iudicium, quod tua ingens, et dudum lau-
data litteratura promeruit. Et omni rubore de-
posito alacer dialogi libellum in lucem emittas.
Eumque si lubet, sacre Regie Maiestatis que in omnes
status aciem mirandam in conferendo preferre com-
suevit, dedices et deuoueatque, habiturus non solum
Decematem, sed etiam aduersus inuidos patronum
sed ne distuleris, ne cupide arte libellum expectantes
tuam negligentiam accusent. Vale ex Trochi.
Tercio decimo Kalendas Octobrij, AD, B, vij.
Anno salutis.

Dyalogus Adami

Poloniartiū. et medicine docto-
ris Serenissimi dñi Sigismūdi
Regis polonie medici. de quatuor
statibus imortalitatē assequi con-
tendentibus. ad Serenissimū ac
illustrissimū principem. dominū
Sigismundum. regem polonie
Magnū ducem Lithuanie
Feliciter incipit.

Si quidē Serenissime Rex
pleriq; mortaliū viuacissima
ingenia natura ingeniscente
possiteant. sed illa ab dīto ser-
uari solita q̄etis scrinio. torpet
demum squalore munus hoc
diuinū vitiligineq; marcescit
suppressum. quādo q̄s gym-
nastico non repastinauerit vsu. Nam excitatioꝝ
vegetioꝝq; familiari litteraz cōsuetudine semp
et continuo redduntur. Ita quoq; meum tamen si
algidum exigueq; ex genitura sortis. cepi tamē ex
citatioꝝ p̄exercitare studijs. vt sic flāmineis
faullis. nouos instup:do suscite m̄ ignes. et tāq;

ex duro silice. ludus is litterarum scintillas emi-
cantes excutiat. commutetq; naturā in eo gelidā
vt niueus hic algos. ignem sapiat literarū. et nūc
prunicias cum eo indigesto animat⁹. musis sacri-
ficare cepi. Cēpi quidem onus meam (vt cernitur)
longe excedens potentiam. quum sciam me inter
dyalogos interloquētes. diminutiozē obtinuisse
sortem tamen quandoq; inter olozes modulāres
anserem obstrepere licet. Non deerunt certum ē.
meis elucubratoribus censores consumatissimi
quozū ego in diebus ingenio. has meas lubens su-
bicio castigationi ineptias. Dummodo animo e-
mendandi grato in me fecerint. vbi sinistro nil ef-
ficiāt. Contineant illi se ab onere cēsozio. maneāt
meq; queso vigilē saluē. Si male vel bene per me
condite. semper mihi immortalitatē relicture. Et
ppropterea tutiores sint. p̄monitus pensitāti mihi.
cui patrono litterarum studijs p̄cipuo amatori et
sapientiē cultori. Hunc meum ad lucernas euigi-
latum dyalogum p̄mittere debeam. Huc illicq;
queritanti. tua Serenissime Rex virtute p̄specta
et singulari in bonas affectu artes. quando has
quoq; summo nixu colis. et illarū cultores in ma-
gno apud te reponis precio. Excepta igitur tua se-
renissima dominatione. inueni neminem. qui cum
meliori gratia exciperet. Et si quid nō cōsumato
meo ingenio editum foret. defectus facilius casti-
garet. et cum intimoze affectu (optimi moze iudi-
cis) religeret. liberiusq; in minacem turbam cen-

forum fungi apologia posset. Patrocinaberis p̄
fecto tuę litterarum genitricę, quę qūis per me
(curia tua splendidissima comitante) veluti noua
proles in lucem prodita sit, sub te mecenate, si mō
parum diserto maroni mecenatem offerre te velis
Nam ijs munera talia comendari solita, qui eali
berali acceptent animo mecenatis, et ingenij sub
limitate vigeant, et litterarum doctarū obserua
tores vñ digni sint, passimq; reputētur, qualem
scio Serenissimam, *B. T.* quę ob virtutes nō po
pulares, vltra fastigiū omnium pauciorū, apud oēs
p̄locata sit, et quę toto sub cęlo te magnificiunt,
et euehunt, nō moriturumq; nomē tibi Illustri
sime princeps pariūt, quas ita familiares singuli
cernunt, vt eas a lactante pectore exuctas credāt,
videanturq; iam tibi in famulatu esse, magno ex
emplo, quando hoc publicum est, vt versari te in
vniuersis eruditissimoz semp representent, quibus
magno desiderio cōiuis, et eozū interlocutorijs
sermonibus oblectaris, Et ego qūis ad partem
minutior inter litteratores sum, sedulius tamen
prandia conuiua tuo colloquio eruditioze peregi
simul tibi, et doctis litteris refectus, toriensq;
docto tuo vexatus affatu, vt mea philosophico
capta mens sit furore, dyalogice cōdendę seriei,
libellum hūc impressit elaborare animo studioso
et meam certe paci indulgentē musam et somni
feram certare cum litteris excitauit, quę iā pridē
medicinę questuosę horas omnes impenderat.

ſuccelliuas tñ huic dyalogo accōmodando. qui
potius tuus ſit. q̄ meus. meis ſiquidem vigilijs
elucubratus. ſed tu iter. et modum ingenio diſpu
tationibus eruditis indicati. Hoc proinde Se
reniſſime Rex a me miniſtro tuo exiguum recētis
munus ingenij. gratus libensq; excipias. Quod
natura ſtudium conſeſſere. quoniam opes rotarū
nō poſſideo fortune. Locupletiores te gemmis.
auroq; decoratis honorent muneribus. Ego re
uera. ſi vellem. domi anguſta inopia negat. ſed ſi
vis. redde me diuorem gratia tua mecenas libe
rali. Cui me plurimum commendo Vale
chriſtianiſſime Rex. xxij. Auguſti. Anno. M.
D. viij. .ix. Kal. Septēbris.

Argumentum ſeriem indicans Dyalogi

uid velit hic ſermo interlocutorius.
ſuccincte reſerando indicis particulas
facile lucida aperta q; erūt ſingula. hec
ſeries dyalogici colloquij eſt. opidoq;
ad eruditionem recentiuenta ingenio. efficit ap
ſonarum introductio. Philoſophi primum qua
tuor proponētis vitę normas. que mortales in
promptu immortales redere poſſunt. has deno
minando. et ortum cuiuſq; recensendo philoſo
phicis. et theologiacis citatis conſiderationibus.
Succedit ordine Adinertia. ſapientie dea. a ſupe
ris egrediens. demirando mortalium cōtempla

tionem aucupandę immortalitatis, et ipsis gra-
tulando. Hortatur et promittit coronam auream
manu delatam, et malum aureum certantibus de
immortalitate. Victorem pro palma triumphı de-
corat. Colloquitur mox conugalıs, et sacer ordi-
nes, certando qui melius ex se immortalitatem e-
derit. Celebs de hinc cum religioso disceptantes
apologias non minutiores, pro suo quisq; statu
afferens, quibus Adaritalis et sacerdotalis collo-
quio se litiganti cōiungunt. Tandem a dijs supe-
ris nuncius cum munere sententię mittit Ader-
curius. Affatur mortales et mineruā, decretoq;
principatum ad iudicat deoz, inter quatuor stat⁹
vni potioris iuris immortalitatis aucupate. Im-
ponit victori minerua capiti coronam, et malum
aureum manibus iungit tractandum et ferēdum
Componitq; Admercurius litem.

Philosophus quatuor proponit Status mundi immortalitatis aucupande.

M In hac vita prestantius, nil cōsuma-
rius, et ad pfectionē magis vtile, q; vt
quisq; intelligat, qui status potissime
dirigēde vitę valeat, et q; animo cuius-
q; quadā propensione grat⁹ sit, in quo et immor-
talem illā possit olympiam facilius adire vitam
ex qua omnis nostraz rerum pfectio dependet, z

extremus beatissimus consistit finis. Ille querē-
dus comitandusq; est, quando nemo mente sta-
bilis, nemo tranquillus, nisi statu stabilitus. semp-
enim vasto remigat in equore, qui huius vite cō-
ditionem accommodatā sibi non delegit, et tanq̄
normā nō obseruat, querendus obinde ille est, q̄
et placeat, et ad quem animus deflagret, nam nil
fit inuito, et repugnante animo. Et si rogas q̄ sint
ordines regulati humane vite: quatuor succurrit
mibi depromere. Liber primū coniugalem, in quo
vis quedam diuina, duos animos comunicabili-
tate vnum reddit, vt quoq; corpora duo vnus a-
nimus in eodem thoro mirabili opificis gratia in
illis apicis paradysi campis cōiunctus sit, et nullo
nisi mortis diuortio, illa cōmunis animorum coi-
iunctio, legitime seperari potest. Sacer scdm ob-
tineat, qui nouissimo mortis testamento nostri o-
pificis et redemptoris, sacro cōsumēte agno, quo
parasceue celebrabatur, mira discipulorū adhor-
tatione inuentus, et ipse saluator noster primus tūc
exemplo sacri hominis formā accepit. Apostoli-
ceq; familiaritati, vt cōferant posteris, contulit.
Tercium quem celibem appellamus, sanctorum
patrum diuina quadam afflati gratia, ingenio et
volūrate vsurpatum esse, scdm etiam animorum
decreta, quisq; in eo degit probe, vt q̄dā innuptā
virginitatis vitam obseruantes, quidam viduo
luctu viuunt, quidam in eo solitudines petunt, et
cōtemplantur, qualem Biogenis vitā fuisse an-

nales mōstrant. **Quartus** monastica refertus cō
replatiua vita. q̄ religiosus vocari solit⁹ ē. cū
statum diuinum mortalium inuenit ingenium. et
quibusdam legibus iure iurando obstrictum ⁊ il-
liberū. soli celesti cōtemplationi vt adbereat de-
putatū. Vni hec cōditio magis q̄ plurib⁹ utilis
Sed quisq; in suo genere vite probe degere pōt.
si vtiq; virtutum attententia obseruauerit.

Minerua egreditur coronam au-
ream. ⁊ malum de immortalitate
certantibus deferens. victorem
honoratura. gratulādo. et demī-
rando mortalibus

Et q̄ hic terrena negotia di-
sparsa celestibus essent. cum
vtrūq; hoc. Et si mortale sit
humanum cōprehendit inge-
nium. tum q̄ sensus sunt. tū
que accedunt. ad monarchie
celestis arcana. vires. ⁊ ope-
ram homines impendunt. et

iam magna ex parte metiūtur. res etiam diuinas
abditiores. Si vobis o terreni. mortalis nō esset
cōiuncta vita **Dūs** celi ppe pares fuissetis. ita q̄z
deoz iam demollitis pectora. vestra magna stu-
diorum impensa. ob inquirenda huius vite ad p-
niciem procliuis. æternitatis accōmadatioꝝa do

cumenta. quibus apte legitimeq; eulternum celi
tabernaculum inhabitare possitis. Euocatis etiā
immortales deos. vt vobis gratulentī. et vt vos
demirentur. Dic ego familiaris vobis Adinerva
adsum. quam passim semper in litterarū vestraz
ludis. tanq; cōmunem tutelarem deā imploratis
referisq; diuine sapientie genitricem. vos cōtem
plantes cerno. ⁊ quatuor potissime status caduci
huius seculi propositos accipio. quibꝰ perfectis-
simam deorum cōuiuam celi familiaritatem adire
conamini. Apte volo intelligam. qui magis dijs
p̄ munere gratus. Vocete queſo. hic coronam. et
malū p̄ triumpho magne victorie. A me sibi ob-
latum. et dedicatum perpetuo habebit. Jā rogo
vt quisq; suum cōprobet. nō vulgaribus causis
deliberatum statum. Et te primum. qui cōnubio
vniū stabili. rogitō

Coniugalis Status

Dea. primum recte prefers. q̄ primus
a summo opifice creatꝰ magna gratia
vt inde mundus successionē. perpetuā
haberet essentiam. Dulce stabiliuit cō-
nubium. quando hominem p̄duxit. mox ei fami-
liarem cōiunxit sodalē. et duos animos. in duobꝰ
corporibus vnum reddidit. signo perpetue ami-
cicie. et p̄pagationis educēde immortalis. ⁊ vber-
rime. Ad cultum sempiternum magni Iouis nō
diminutum vnq;.

Sacerdotalis Status

Quid hic de origine loquitur coniugalis;
tāq̄ ignotus deę foret. quē omnib⁹ añ
ponit qui tamen vix ad secundū accedit
Sacer. nō ignobilis origine ē. et ex solo
dei immortalis officio appellat⁹. quo nō in h̄ mor
tali tm̄ seculo. Sed p̄inde in regno olympio plas
mator noster funct⁹. magniq̄ sacerdotis nomen
sibi ppriū ē. nec vnq̄ coniugale tributū deo officiū.

Coniugalis Status

Ecce qđ audio ab homine sapiente. statum hic
suum tribuit deo. et clam dei formam. ⁊ officiū re
presentare putat.

Sacer: Sta.

Ut audisti aprobo. nō animi sentētia. s̄ sacroz
testimonio monumētoꝝ. Nec demirere vir bone
et tu teipm̄ nō negligi. de origine laudare. si sapi

Coniugalis Status

Sz modest⁹ te. nimis em̄ licēciose plura tibi
vendicas.

Sacer: Sta.

A te hercle didici. tuis vjjs reddo vices. et qđ
de propagatione perpetuāte geniturarum refers.
mortalis est. et calamitosa. et laborib⁹ obstricta
perpetuis. in diosa sunt proles et stat⁹ maritalis

Coniugalīs Status

Quasi ipse nō nozis, vnde ortum babeas

Sacer: Sta.

Satis sane intelligo, si me hominem scio, scio me ex homine mortali editum, moriturum. Sed characterem sacerdotij sacri, quo sum ob signatus, perpetuum et immortalem habeo.

Coniugalīs status.

Quid immortalitatis queso, si mortalis es post te relinquis: simul cum sono cāpane peris, ⁊ tibi signum pressum vitati sacerdotij cōmoritur

Sacer: sta.

Probe dixti, vt sapientis est, non bene hercle arcana sacerdotij reuidisti

Coniugalīs status.

Dico te emulando, vt refers, nam nil preter vires tue Apologie pegrini dico, ad amissum tuis fundamentis respondeo, si nosti

Sacer: status.

Sed quod de immortalitate aucupanda rogas nos est post mortem, nō aucupamus in hac vita immortalitatis nomen, qñ hoc facinus vanum ē, et fastu plenum. Sit solis hęc cura hominibus equorei animi inuigilandi, qui non nisi grandia in vita, et post se affectent.

Coniugalīs status:

Uasi solis presbyteris sanctimonia sit
vite. Qui post se nō vigilent. quum tñ
is morbus omnib⁹ cōmunis est pōitio
nibus. Sz bene ex depol sancti se p̄tinēt
si utiq; oēs sancti sacerdotes essent ex cōmuni no-
minis appellatione, sancti dici deberēt

Sacer: Status.

Sanctos et viros bonos eos crede, qui sacra
cōferunt, ipsi merito ea prius obtineant

Coniugalis Sta.

Nimium gloriose dicis. nō religionis est

Sacer: Sta.

Nimium tu me prouocas

Coniugalis sta.

Adouēt te impetus animi. o q̄ facile, quando
nō suadet religio. Religionis cōsilium ē. redde
bonum p̄ malo.

Sacer: Sta.

Religio hęc est familiaris omnib⁹. que te etiā
temerarium nō mouet

Coniugalis Status

Jam bac vlcione itez religionem videris vio-
lare. vrsam geris naturā. repēdis ictus vlcētib⁹.
palmis. ita oblit⁹ tui. vt nec q̄opiā de immortal-
tate.

Sacer: Sta.

Rogas de immortalitate vt referā sacri sacerdotij

Coniugalis Sta:

Perge vt lubet.

Sacer: Sta.

Resine ab iniurijs. Dñi me ita iuuent, sine ani molestia dicam

Coniugalis Sta.

Facile hercle propensi ad iram, iniurias sibi, & cōiugia putant. s̄d refer iam, auscultabo

Sacer: sta.

Auscultes et diligenter, arcantis te sacris refi-
clam, quę tibi ignota erant, ab huius sæculi actio-
nes vanas, et sensibiles, atris obducti nubib⁹, q̄
totam mentem humanam fere mancipatunt, Cui
intenti a deo quasi nil vltra tales hic cōtemplādū
sit, quum tamē maiora sunt, quę tu nō noris. Sz
arrige animū, et aures, nec amplius illis vanitati-
bus laceffitum me ad alia deducas

Coniugalis sta.

Semper arcana refers, quasi tu abditis, et qui
busdam figurarum legibus imbutus r̄m sis, quę
vires excedant mortalium, quod nō alijs, q̄ cele-
stibus tribuēdum est, tu vero vt ante alta tibi nō
desinis tribuere, et quę diuinorum sunt ordini co-
adaptare tuo, quō immortalia tibi vsurpes officia,
quum ipse mortalis sis, iactabundus es, eadem
nobis omnib⁹ cōmunis lex est mortalis **H**arrere
iam vt vis

Sacer: sta:

Coniugalis sta:

Quid prestantius putas bercule: an quod doceat quispiam: an quod faciat: ignis successione feturarum immortalitatem coniugalis. Doces tu ut refers normanni vite, qua eternam ad eamus celi ierarchiam. Nil ultra ritum agis nature, hoc enim cuique ingenuit res sane cognoscere, ut illum affectet quisque locum, veluti finem perfectionis ultimum, unde oriundus patriam tandem peregrinus repetat. Si ante me nostre in horizonte celi, opifici gratia edite sint: ad hanc quoque corporum delate molem qua gravata et iam tanquam sede inaccommodata, quum ab illa sustentari non possint. Divorcium fieri necessarium est, et ita quadam lege nature ad nativam olympi, reditura religionem, hoc est redire ex mundo mortali, et anime peregrino, ad eternam ubi creata est patriam, hac lege, quando erant demisse cum renixu ut redeant. Nil proinde sacri tui libri, et monumenta preceptorum plus preter naturam preceperunt, neque animas nostras doctrina vestra imbuendo redditis immortaliores, quam quod natura prius cuique animadvertenti non impresserit, quum natura magistro non egeat. Quam tu utique gloriam maritali conditioni immortalitatis non tribuis, quia te conuicto. **Dijs propicijs** maiora tribues.

Sacer: sta.

Non aduersa tua est cum platone sacris
monumentis sentētia. ita animas cum
renixu esse creatas. ad locum originose
patrię cęli. Nam illa obsignatę sunt aię
nostre inclinatione. vt in corporibus his quasi va
gabunde. ad natiuum redeant patrem 7 opificem
Sed tamen sepius nocua obsunt impedimēta. ve
lut i si saxum a superis ad ima demissum recta lege
nature. vt solum ex quo genitum est attingat. et
tanq̃ proprio inniteat fundamento. Si quodpiā
medium nō interturbet nocumentū. et tunc qnq̃
vires nature. in saxo franguntur. vt non potiatur
suo firmo terre fundo Ita q̃z anime nostre. multa
in cōtrarium mala resistunt facinora. que ius etiā
nature liberum in ea stuprant. et eam que regione
immortali potiri debuerat. mortales eā. 7 erum
pnose inferozum penę deprehēdunt. violenter re
pugnando statutis nature ingenitis. S3 talia sa
cerrime nostre leges et p̃cepta saluant. et que il
libertate erant anime reddūt liberas et innocuas
ab illa truculenta stygia pugna Et vbitales. doce
Maritalis status tuus promit leges.

Coniugalis status.

Non refers crude. quasi ipsa anima nra
vltra alioz animantiū gen^o. nō vigeat
ratione. vt nō cognoscat qd vitandum
ob labem sit. et qd porissime amplexā
dum. nā si hoc vtriq̃ opus nature suapte agendū

indiget

Sacer: Sta:

Harris tu et nil preter cōtumelias dicis. 7 que volo vt referam. inturbas. Didicisti cum litigiosa cōiuge credo.

Coniugalis Sta:

C tu somnias que refers de occultioribus. quasi te tumidū. et fastu plenum nō cognoscāt qd valeas. 7 que tibi furiosa coquinaria. domi verba. et ic^o interdū remere inferat. taces. ita excecatus amore. sano es sepe fabā coctā retūdit in barba tua. nec resistis cōiugi. p̄ter precepta religionis tibi copulate. Unde ē. q̄ melaceras: putas nō habere me occasionem qua referā. Sed desine ab his v̄bis cōtumeliosis. dudum te monui nō religionis esse. Perge de immortalitate sacerdotij.

Sacer: Sta:

Ita mihi dij deeq; ppicij sint. vt ab h̄ homine me toriēs vexāte. toriensq; molestante ab illis saceris. que referre statueram. pace salua tuerentur. Nam dij boni. talia nō nisi libero animo referunt.

Coniugalis Sta:

Ecce: deos implorat immortales. quos p̄phanauit. in religione voluntas hęc deorum est. vt iureiurando ab venerē quisq; qui diuina tractat se cōtineat. Sed tu non parcis ad castoris eadem ancille. quam forma secrete confessionis pridem

visus opprimere

Sacer: sta.

Magnis cōtumelijs me afficis, et q̄ volo
eloq̄ interurbas, equo tñ ferendum ē
animo: o dñi cernite iniuriā, nō dissoluā
vtiq; votū animi mei p̄gā, neq; reddā
nūc rationē, ne h̄ p̄ceptū religionis diminuā

Coniugalis sta.

Dudū debebas accēdisse religioni, nec talib;
molestijs fuisses p̄plexus, hercle, incipe et discā

Sacer: Sta.

Imperitum genus humanū, natura facile ad
voluptates et fuitiles huius seculi vanitates pro-
pensum, quas sancitę leges sacre repudiandas
suadent, immo angusto p̄cipiunt mādato, que
sunt anime et corporis patricide p̄bidentes celi
ęternitatem adepturam. Sed potius viam pro-
patria luctuosa inferozum parant, et pernicię vite
immortalis ęthereę, diuinorumq; gratiam obe-
nebrant, que tamē nos reddit perpetuos. Nemo
hec humana scelera quam sacri ordinis diuina do-
gmata emendare et reducere aptius possunt, et ex
mortalit̄ et periclitāte vita, eternam et immortalē
contione sancta reddere et facere virtutes tanq̄
prodromas, .i. p̄cursores inducendo. Quod mi-
raculum vnq; maritalis potest efficere stat^o, nec
talem immortalitatis iure potest relinquere me-
moriā.

indigeat. et. p̄inde nō erit illa vis sup̄ma anime s̄b
impio corporei carceri. neq; suis del̄yramētis vo
luptuosis aīa deuinci iure pōt. q̄n̄ nulla adeo aīa
infima sit. vt corpori muto obsecū dare debeat. et
nec a talibus vt recenses. delubrijs. periculū ani
ma in immortalitate sumere pōt. neq; tua calami
tate cōtione emēda. ad assequendā immortalitatē
indiget.

Sacer: Sta.

Nenergis vltra sensibiles potētias a
nimū naturā metiēdo cōem. cōtractas
tātū dempalpitātes nature acc^o. nec q̄
piā te a sensu exonerās. apparētib^o de
tineris. et occultiora q̄ sunt ebes nō aggredere. q̄
tibi tua cōiugalis vita voluptuosa et cura de me
stica et custodia pcacis vxoris. abdiciora. nature
naturāt. p̄hibet tecū reuoluē. ita hercle de sine ab
illa platonica ingenua p̄tēplatione de animaz re
meatione ad eternā celi nativā inātionē. quū nō
noris illa enigmata renixus anime immortal. q̄d
valeāt. nec ampli^o b̄ genere litis tecū certabo. q̄n̄
tā sat̄ abū de vt volebas (si sentis) mei officij imor
talitatē recēsui. Et tu p̄ge quā tuo statu imortali
tatē educaſ

Coniugalis sta.

Putas ne me adeo segnem. et omnino ingenij
ebetis? q̄ nō norim. tamen si. diuinā illā p̄biam pla
tonicā. quā copiose ex suoz librozū monumentis
studui etiam a puero. et ita valide. vt quasi mihi
genugina sit. que p̄cipue secretiora vtriusq; na
ture. et res diuiniōres clare apperuit. quarum di

Una res nature cōtemplatione premonitus statū
maritalem mihi digniorem pro hac vita delegi.
qui vere virtutē comitatur nature simile sibi pou
cendo, naturalissimum hoc opus platonice, et ar
stotelice leges fatidixerunt. Quo cōtinua deinde
genesi mundus eternitatem sibi vsurpat, et obti
net. Hæc ego successione immortalis emulatione
nec alio coactus respectu, connubio viuo stabili,
et bona vxoris virtute statum obseruo cōiugale
editurus immortalitatem successione feturarum,
neq; ambitione permotus, qualis pestis plerūq;
capit insana presbyteros, honores ecclesiasticos
ambiendo, omnem qñq; operam, et impensam p
sacris beneficijs exponendo, quod studium nulla
gaudet adeptum successione, et immortalitate,
perit hæc diligentia, anima de corpore comigrāte
Adhuc nō vis h̄ genere litis philosophico mihi
colloqui, qui penitus auaricia nequis animum eri
gere in occultiora nature opera, poti⁹ te remorde
cura decimarum auida, et tuę familiaris focarie,
quam periurus veluti coniugem malo exemplo
publice domi seruas, et ego iam te in hac cepta fa
miliari disputatione repudiarem, nisi me inopem
litterarū diuinissime reputares philosophię. Sed
non deerunt copia verborū, et vis summę defen
sionis, de hac nostra immortalitate, si mō tibi nouū
accesserit pectori numen.

Sacer: Ita.

viuētibus. q̄ p̄ter habenas discretiuas eudemō
nis intelligētis. nil vltra obtinēs. ei⁹ virib⁹ regu
lata tm̄. ad perniciē tm̄ suā vnq̄ tēdisse. Quid si a
nima sapiēs naturā in humano corpore gubernet
p̄cul dubio nō incidisse pericula vadimoniosa vn
daz lethei. s̄ neq̄ ad illas dānosas regiones ani
mā cogitasse. et omnino naturā ab ea i corporib⁹
nostris directā a pereclitatione abduxisse. necessa
ria quadā vi naturę. immēsa potētia animę regu
late. nisi q̄s delyramētis q̄busdā seduct⁹. ratione
destitueret. q̄ culpa corporibus euenire solet. spi
ritu animato. vel effrenitāte. vel atris sparso tene
bris et obducto. quales illos cernimus q̄ furore
et stoliditate exagitant̄ recta rez̄ ratione orbati.
p̄ter etiā cōmunē vitā hominū alia loquūt. et alia
agūt. falsa a seipsis opiniōe. Quib⁹ vicijis ne q̄dē
parētes occurrere valēt (nisi liceret repuerescere)
S̄ neq̄ sacri canones talia abigunt peccata. soli
h̄ medico peccatū adimere phas ē. veluti naturę
artifici diuino. impedimenta rationis remouēdo
et illos tenebrosos spiritus claros itez̄ reddēdo

Sacerista.

Alla ipsa vis aię. libera ratiōe directā. nō mibi p̄
nō extinctos igues. incognita ē. cui⁹ impio in cor
poribus humanis leges naturę nō repugnant. z̄
nec ei obstāt. q̄ naturā solā q̄nq̄ p̄molestāt. si vti
q̄ liberrime. et omnino in q̄libet corpore ius suū
obtrineret. S̄ obtrinet interdū corpora n̄a quasi

legitimo et plenario iure animā. immo ipsa tāq̃
 in carcere in corporib⁹ q̃busdā cernit̃ conclusa. q̃ nō
 libera potētia dirigit corpora. p̃ter q̃ vite attinet
 officia. S; q̃ ad cognitionē et cōtemplationē rez
 accedūt immortalū. ipsi misere aīę moles. obesa cor
 poris reluctat. 7 qđ suę voluptatē ē. rēdit rebellis
 animo q̃si cōp̃ de deuincto. Prīmū ad ea q̃ sensus
 blādimēta. et delicias dephēdit intrēdēs. imo de
 lusoria qđā incitāmēta plurimū demulcēt corpa
 anima repugnare nō potēte. ita vt nō ip̃m corpus
 s; anima in q̃busdā obscenis hominib⁹ i famulatu
 esse videt̃. Et q̃ morbi q̃uamine euenire solēt. nō
 animū alienū reddūt. s; instrumēta animi q̃b⁹ vitē
 affligūt. q̃ vtiq̃ nemin p̃ter medicū legitime mo
 derare licet.

Coniugalis ita.

M
 Am̃ essent heę leges nature p̃trarie. q̃s
 semp firmas. et stables iure cuiq̃ suo
 tribuit. vt q̃ nobilioza sunt nobiliozem
 obtineāt auctoritati partē. q̃n q̃ anima
 ñra particula sit. hoīem p̃ncipalior. 7 nobilioz cō
 ponēs. semp necessario potestatē nature viribus
 supra obtinuisse corp⁹. qđ veluti quod dā anime ē
 vas. et domiciliū vt ip̃m vanū sit. et inutile q̃n iā
 anima ab eo. ad originalē cōterminā. dijs immor
 talib⁹ cōmigrat sedē. nec tūc corp⁹ humanū appel
 lari cōsuetū. s; cadaueris nouę forme nomē sibi re
 cens tribuit. quō igit habeat ip̃m dominiū ad ani
 mā. q̃n anima nullo ab eo. s; corp⁹ ab ipsa omnib⁹

Non desunt scio tibi verba disputatio-
nis, sed presens discedi vis & contempla-
tiua, ob crassam suppressa est minerua
et cure familiaris rei studio, ebes vide-
ris, vt nō sane vis indicare de his que dudum ex
litteris combiberas, iā confundis, Hāc preter leges
philosophicas impatienter probis me corripis,
que vtiq; constantem esse precipiunt philosophū
Tu veluti sacrilegus, sacros prophanas presby-
teros, ambire eos refers, quasi ipsa religio vena-
li haberet officia, quū nō hoc mō viciū psbyteris
tribuis, sed p inde sacra donātes, tāq; vendentes
hoc morbo inficis infamie, Hec cupiditas decima-
lis victime, animū mordēs, tecū differere, phibet,
phibet me poti⁹ cōditio tua mūdāna, cui plus q̄
celesti pensitationi indulges, Tu tamē secretiora
religionis in fide ex illa intelligere coneris, q̄ solis
tractantibus, sacra lucida fieri necessarium est,
Vulgus vero post velum sapiat, quātum poreft
et tu plebem comitare, Confer te tantum ad fidē
quo ad vulgum attinet.

Coniugalis sta.

Nil ademptum est re vxoria, illud idem
est ingenū, eadē litteratura, nil ausit
proba cōiunx, neq; coniugū lex nō mīnez
a ioue sacrata sacerdotali, Si nihil tibi
sacer abstulit ordo, cui magno iure deberes, vt
satis debite redderes, precib⁹ sinceris, ob hostias

optimas gratias tibi, quas sedulius sumantes, ex
altariibus sumis, Cur me repudiare velis, cur me
impatientem refers: qui impatiētissimus sis, me
semper quodam vindictę genere lacerādo: quod
tue nō faciunt reddere leges, Si te hominē repre-
sentas, quare me humanitatē facis destituere, et
si philosoph⁹ sim, philosophia mihi humanitatē
nō diminuit, Si nequis mecum disputare, saltem
litiges, Sed iam religione monitus totiens, pa-
tientiam induā, et tibi cū mansuetudine de status
mei immortalitate iterum hercle repetam

Sacer: Sta.

Non ademit quidquā, si intermisit, Et
neq; mihi cārida virta humano abstu-
lit viuere more Mollē tñ tecū litigioso
vti sermone, sed amica ꝑsuetudine tibi
decreui cōuiuere, Ne iā cōtinebo de arcanis sacer-
rum colloqui, ne humana vincar facilitate, vt cō-
mouear animo, qđ et negat religio, refer tu audiā

Coniugalis sta.

Nunc rediisti ad te, q̄ ante parumper a te ipso
alienus eras, oblitus etiā legum tuarū, Gratulor
tibi, q̄ in te veritatis iura inueniam, plurimum te
hercle humane nature vincebat facilitas, q̄ nunc
video moderata ē, Adeli⁹ credo tecū metitus es
codices sacros, q̄ tibi animū mitiorē reddidere

Sacer: sta.

Mon rebij, quia nō perterā, neq̄ errore
intermisi ius meę cōditionis sanctum,
quod nature sensibili repugnat qñq̄
nō sum belua, q̄ solo viuit instinctu, et
nec a me ipso aliena capior mēte, qñ mihi recta sit
ratio, vellē litē effugere, et me amplius ab inutili
abstinere certamine, Perge si quid velis

Coniugalis sta.

Vis de immortalitate cōiugalis status.

Sacer: Sta.

Volo dudum spectro, arrigoq̄ aures

Coniugalis Sta.

Ita durus es ingenio, vt calibem excedas, nō
ne sane dudum nosti, que de viribus mei status
recenserim

Sacer: sta.

Parum nō ad vnguē retigisti Ego te hercle
docui abunde

Coniugalis sta:

Quid si parum, et intellexi, nō satis est

Sacerdotalis sta.

Satis si dispēdiosius nō intentas, sed p̄gredi

Coniugalis status

Si copiosa te oblectāt v̄ba, nō deerūt, auscultra

Sacer: sta.

Nō copia s̄ efficax, et cōsumata verbor̄ series

Coniugalis sta.

Eriem verborum lucidam, sententijs
rotundis, et crebris argute prolatam,
algor nō nouit ingenij audientis, clara
etiam et fecunda frigidū nō cognoscit
ingenium.

Sacer: sta.

Non culpa ingenio tribuenda est, si rei grauis
et pōderose sermoni accurtato, q̄ nisi dispēdioli⁹
plata, et verbis trutinātib⁹, cognosci apte potest

Coniugalis sta.

Semper dispēdiū solet obliuionē parere, et in
genū vegetās, et uiuidū difficile reddit et sterile

Sacer: sta.

Hoc dispēdium, quo res nō necessitant

Coniugalis sta.

Facile obsunt multa, male cognoscenti.

Sacer: Sta.

Cōpone tā hāc litē verboꝝ, aliq̄ optā refer

Coniugalis Sta.

Quid refer, repetā hercle, quod dudū relatū,
de cōiugalī status dignitate, et sanctimonia, et
preter alios immortalitate, quam hic edit sacra
vno matrimonij.

Sacer: Status.

Que sanctimonia, et immortalitas

Coniugalis Status

Antimoniam origo indicat opificis.
nam a solo sancto, imo sanctissimo deo
in aprico elatum esse paradiso. sanctis-
sima enim causa sanctum ignit effectū
Quid deo sanctius? quid melius. magna em̄. et
ineffabilis immortalis dei vis diuina profusa est.
in cōdendo homine et quādo primum plasmauit
Adam. voluit in vnuerſum nomine hoc cunctos
vocitari, quod nomine mosaica appellatiōe hō in-
terpretatur. Et ea lege hominē produxit, vt nihil
homini phibitum, omnia homini subiecta a deo
sunt, vt maria insule, insignes vrbes, cuncta deni-
q; animantia in equorē et terra degētia suo sube-
git imperio. Nil denegatum, nil incassum, omnia
cum ratione, et ad varia vel potius ad omnia in-
tellectum propensum tribuit, vim anime nō mor-
turam soli homini opifex infudit nobilem, q̄ parē
dijs reddidit immortalibus. Arbitriū p̄ter vires
alioꝝ viuentium adiecit quo hominem conditor
primus aliqua ex parte sibi equalē voluit efficere
Incredibilibus ad summum prouidit hominem
dotibus, vt quoq; nō corruptibile humanū gen⁹
ita valide magna produxerit gratia, cōtinuā ipsi
ingeniscendo genesim successionē genituraz, ad
quā matrimonium legitimo vt viuat homo iure
vltra alia animātia) sacrum instituit, quo munere cō-
ditor nature optimus euiternam tribuit vitā, qm̄.

plasmando hominem prolificandi intentione, iunxit illi charam sodalem quum solus seipso non potuisset fecuras edidisse, citra societatem femine, quando non alio ordine, quam in mixtu viri cum femella natura statuerit parem educere prolem. Coniugium obinde (ut cernis) maxima immortalitatis causa est mortalibus.

Sacer: Status.

Predicis iam ingenue tui status sanctimoniam et quibusdam adhuc epiteris infecundis immortalitatem non siles.

Coniugalis sta.

Apertius de immortalitate dicam, quum ita tractabiles mihi prebes aures.

Sacer: Sta.

Nunc incipio mulcebrus audiri dictum, nunc memouere incipit rationalis, dulcis connubij amor et sancta hercle matrimonij virtus. Perge grata erunt.

Coniugalis sta.

IN macrocosmus in viventibus ignis perpetui. sine sacro coniugio, nil diuinum cultum dei immortalis promit, nil decorat aras deorum, nil hostias fumantes opimas ante altaria mactat, nisi coniugij proles continua generatione succedens. Omnia denique ex sancto sunt coniugio immortalis genesi, immor-

tale etiam sacratissimum sacerdotij munus, sanctos quoque sacerdotes parit, et ita valide status hic immortalis est, ut perpetuos alios producat nec celes cum monastico absque conjugali reperiri forent nisi primi auctores, et deinde successores ex sacro conditi fuissent matrimonio. Hic est omnium ad ultimum fundamentum, et primi pares religionis cuiusvis, semperque successiva generatione cernitur immortalis, et sacri facile, immo sacerrimi nomen sibi tribui posset. Si satis factum tibi iam. Vale diuinitatis custos, et tuis redde me gratum dijs.

Sacer: Sta.

Lucidior austro, tuum nunc statum illustrasti, et eius immortalitatis vires, eo facilius permouisti animum, quem paucis et angustiis sententijs euexeras. fateor te magno iure aucupari ex eo non posteriorem immortalitatis partem, tibique congratulor, quod matrimonij hec leges non moriture sint. Condoleo nostri generi hominibus, qui iam stabili lege matrimonij perpetua copulati, ex leui causa dulce repudiant coniugium, precipue pulchre iuuenesque matronas oblite fidei, interdum suos repudiant bonos maritos deturpate libidini obsequentes. Que tu sospes felixque, et firmo pectore, et fide obserua coniugium, et bene Vale.

Dinera interloquens

Sapientes sapientię nati: sal-
uete charissimi, qui mihi non
crasso, sed viuido pulchram
sacrificatis victimã ingenio.
Sum h̄ minerua genitrix ve-
stra, cuius exemplo ⁊ monitu
ingenia exercetis, argute dya-
logo colloquio certando, nō
primicias certe offertis, sed perinde penetralia ad
eodem sapientię acceditis, veros gnatos immorta-
lis. Deę vos representatis, et parē prolem matri
nō morturę magno hoc indicio redditis, gratis
beneficium, gratumq; holocaustum parenti vře
docti filij oblatum facitis gratum vobis opus in
genijs cōsequi conamini quā iam pridem natura
vos mortales, et erumpnosos genuerit, iure suo
quo potuit, illa sorte dotata, p̄ter etiam iura mi-
serę illius nouerę inopis, hac vitę norma magnis
tam viribus argumentorum immortalitatē estis
aucupati, inuetitum etiam naturę ad perniciem p̄-
cliuis, huius seculi ob ornatum, Cōgratuloꝝ vob
filijs charissimis, sic felices viuite vt cōueniāt res
verbis, nec ab hac vestra philosophica de genere-
ris p̄templatione, quam hic fassi estis in hoc foro
interloquente, et ita veros sapientię vos cogno-
scetis esse filios, Et vos qui huc gymnastico ser-
moni presentias obtulistis, parati video, hac imi-
tatione immortalitatem ex vobis eedere, eodire re-

cogito, et ita i numero meorum filiorum vos suppu-
tabo, et coniugam.

Zeus status interloquitur.

Legitima generatione, o dea, me gnatum
excipito, quod nunquam a te de generabo parente
et quam mihi benignas obtuleris aures,
inter hos fratres concertantes, non minorem
me tuam cognosces genituram, tamen si homo sim,
deus matris filius esse volo. Eneam Venus produxit
dea natus mortalis gneas, Cur mihi te matrem non
licebit, quando diuina lege arbitria uiuo, diuinam
que naturam cum meo celibatu comitor.

Dinera.

Neque pudebit me esse matrem, si modo filius
a matre non sit dispar, Dea sum, tu mortalis, nisi
velis ut refers, diuina conditione tuam tueri vitam
non enim diua genitrix mortales producit fetus, Sed
tu si parem deis immortalibus te ambis, doce ex-
emplo diuinitatem.

Zeus. S

Quid deum immortales vitam diuinis appropin-
quantem ducit melius, quis stat? deus magis su-
peris equalis, quibus solis arbitrio libero ita vi-
uere dignum est, neminique ex terrenis arbitrium
spontaneum sic in potestate est, preter celibem vitam
sanctam, et deo parem, cui soli ea lege uiuendum
necessario est, nemini celibatus obnoxius est, nullo

obstrict^o iure. nec vxoris fide. p nubo anulo obligate. nō sacro sacerdotij officio. nec religionis obseruatē nō libere q̄ vastis incredibilibusq; obstricti sunt legib^o iurati. Solus celebs ad volūtātē p̄ter alios viuit. obseruatq; v̄cutib^o. p̄be in hac vita degere pōt ⁊ his immortalitatē post se relinquare. et exēplo successores reddere imortales

Religiosus interloquitur.

Ecce nescio q̄d h̄ audio de sui statu diuinitate multa. nīmū gloriose. nīmūq; temere q̄si nō sit q̄ impugnet sentētias militis gloriosi. Item quis h̄ video celibē ieiunū. et nulli v̄lē. vix etiā p̄fitentem sibi

Celebs. S

Celibē me vides. audis vera fatentē. et te religiosum pharisea obductum pelle. audio videoq; spatiantē in porticu delicata. q̄ ius religioni concessum. menijs pulchris et apellinis pictur̄ decorata. q̄ nisi ad corporis luxū nō ordinis vigore p̄structa est. ad capessendas poti^o voluptates vanas. q̄s tu magna fide repudiare iā debueras. et oīno illis abrenūciare. piurus mundū falso destituisi cui mori iam debebas. in eo plusq; viuis

Religiosus

Quid pelle pharisea. imo veste maturitatis ⁊ fraterne vnitati. q̄ nos foris et int^o eq̄les rep̄ntat humiles et religiosos vt q̄z signo habit^o eq̄ dñs celestib^o eq̄ri (si licet) possē^o q̄ v̄tūq; hoīes sim^o

vulgo religione obrēta. spreto seculo morimur.
neq; nob̄ delitię animi sunt ad regule obſuatiōez
et nec. p̄hibite decoratę aule ⁊ ipluiales ad depo
nēdas aliqñ ſeuiores p̄tēplatiōis curas. ad q̄s
ſacra religio iubet nos eſſe patos. ſi ſi vtiq; mona
ſtica ſit nob̄ vita in q̄ humane interdū ſunt cōiue
familiaritates. q̄s p̄ceſſit p̄munis mortaliū vict?
q̄a hoies cur nob̄ r̄ligio humanitate frui teneget
quū ſola mors hac nos p̄uatos reddit. debito na
ture vſurario ſoluto. viuim⁹ p̄inde vt hoies. ſed
fruumur vita. vt religio ſuadet ſancta. ⁊ ſi q̄ ſunt
voluptates viſę ſunt vob̄ malo p̄ſilio viſę. ſi nimir
rectū ē. et nec ipsis. vt vos ad vltimū inuitimur. ſi
ſuccisuias horas ad laxādū animū ipsis p̄cedim⁹.
vt tristi ſp̄s bilarioz reddat. ⁊ nō ad voluptatē.

Teles.

Est ne h̄ regule officiū q̄ſo. q̄ ſtat⁹ hominū mē
tiamini. me ieiunū. et nulli vtilē. ⁊ qđ vltra ē. nec
mihi p̄ficiētē. cū magno p̄ficio. et iniuria expo
bras. quō ieiun⁹ ſim qñ famellicos reficio ere. qđ
poſſideo. tu vō nil p̄prij iure habes. vt vix tibi p̄
deſſe poſſis.

Religiosus

Nō potui me p̄tinere. qñ tuas imēſas gloriol
las iuſte obreſtauerim qñ in diuinitate alios ante
cellere ſtat⁹ coneris. quū h̄ ſolo arbitrio. vt refers
dūis te reddere parē neq; hoc hercle cōmune eſt
alijs quod tibi tribuere ambis. neq; religio quem
piam vetat proprio viuere arbitrio. et nec leges

sacrę siue nature ꝑhibent. dūmō illo in obscenis
nō fungamur. Et neq; tibi status tuus licentiose
eo frui cōcedit. quod apud naturā. et iura dei ve-
ritum est. hac proinde diuinitate. vt tu potiemur
nemini ꝑinde ꝑdesse possis nisi exemplo virtutū
vt aliȝ ꝑsunt. Sed recte ieiunus es. quia nil ex te
educis legitime vt cōiugalīs. neq; sacra colis vt
ꝑresbyter. nec inopiam. et simul inēdīam volunta-
rias vt religiosus obseruas. nullo ritu directus
ad opinionem viuis.

Teles.

Et vbi hęc religionis vlcisci iubent leges. vel
queꝫ quum tamen patientem. et omnia etiam ad-
uersa tollerantem religio queuis mādat ꝫ stricte
ꝑrecipit. Cur tu cōuicio me afficis.

Religiosus

Non afficio. sed hercle ex obseruātia le-
gum vitia corripio. qñ nos ad detestā-
da mortalium mala facinora genti. ꝑa-
remus iccirco nostris iuribus sacris.
immo nature cōmunis queꝫ suadent. vt ꝑrimi sce-
lera quum fecerint. et ꝑrobo essent. castigare de-
bemus tanq; ꝑpropria.

Teles.

Sed nō ita licentiose. et palam. nisi temerarius
essem. nam nō vidisti meum. ꝑter uñ caput. quare
tam dure me inuebis. siste animum vlcētem. et.

verba cōcionantis modera, refer ea, q̄ referenda
sunt, tace reticescēda, et tui status narra vires q̄d
valeant et quo immortalitatē aucupari nitaris.

Religiosus

Nil ad iniuriā dictū si nozis, s̄ magni exi
stimas, tāq̄ p̄bro sint, et temere dicta,
q̄ p̄iunctā attinēt potius amicitiam, tu
cōiucia putas, quū tñ ex debito hercle
officij dico, p̄ tua firmanda celibali vita, quam ni
mum diuinitate exornandam fore ambis. Et nec
religiosa cōditio, bonis orbata ē dotib⁹, si priua
tiorē vitā intueri velis meliori p̄ter alias do
rata est familiaritate

Lelebs .

Nil tibi iniuriarū crede, satis ē cōtineo me ne in
utili lite p̄burrā horas, quas huic n̄ro gymnasio
dyalogo dicauerā ē depol. S̄z vnde nob̄ nescio
beḡ intercallares accessere horę, q̄ hanc litē malo
omine deuiam attulerunt. Hoc tamen precor, ne
bac infami cōtumelia sanctimoniā vitę celibalis
afficias, tanq̄ cōmune sit cum alijs liberū ipsi ar
bitrium, nil p̄fecto vltra alios haberet meriti, si p̄
cipue illecebrici cōditiōne frueo velimus, nam ob
hunc finem, p̄phanum, p̄phano, et nō diuino fun
geretur officio, quum tñ ita euinctus ē in celibatu
ab illibertate animus, veluti ab atrocissimo car
cere, nulla lege sibi obstante in libertate probe vi
uere p̄t. Hęc summa lex est, nō certe fidei matri:

monio obligat^o. neq; religionis p̄cepto iurato. et
nec sancto sacerdotij officio optima dūtaxat quū
egerit facinora. nō coact^o diuinitat; immortalis
nō mediocrē inter vos aucupabit partē. tu si me te
iunū repures. ieiuniū hoc leui soluere possum cibo
qñ q̄z eo imbut^o sim p̄ter alios stat^o munere. quū
p̄inde me p̄pensum reliquit natura vt vel sacri sa-
cerdotij (si volo) diademate dijs propitijs de cora-
bor vel stabile assumā matrimonij onus. vel reli-
gionis nulla dotate libertate magno iure obstri-
cto. cum veste simul monastica. allibertatē induā.

Coniugalis status interloquens

Quid ē. q; adeo garrias gloriose. et tibi
maiorē sortē autumas diuinitat; a supe-
ris cōcessurā. neminē tibi meliorē putas
q̄si dij imortales nō sint scelez; detesta-
tores p̄cipue ambitiois. q̄ tu tumes. et veluti tur-
gescēs equoz animo cūctos videri excedere: quot
h̄ promptsisti voces indignas. ⁊ contumeliosas q̄
beatos et diuissimos stat^o (meū trāseo. quē scio
intellexti) Si h̄ in h̄ gymnasio dudū p̄sens bonas
et attētas adhibuisti aures. q̄ ingenita sit ipsi diui-
nitatis vis. immortali successione futuraz. q̄ et te et
alios ediderit. tamen si fide cōnubij sit vxori cōiū-
ctus (vel vt refers) astrict^o ne alteri cōiunā. tu re-
uera. si cuiquāq; te copulares muliercule. q̄ diuinas
leges illi cōiueres. Et neq; ad obsceniora spōra-
neū arbitriū tibi p̄ certo a iurib^o naturę nō mō sa-
cris p̄missum est.

Celebs.

Non sum traso, nec ei⁹ saucia telo vene-
ris, ples. q̄ gloriolis oblecter, nec gar-
rio ad fores cū Thayde gnato. Nunc
euaserā exterminati vult⁹ hoīs litigia,
q̄ impudēter me laceffit⁹ eq̄s, pbzis accusare, 7 de-
testari mei nō minutionis stat⁹ cōditionē, q̄ nō di-
spar (si recte q̄s abducti nebulis inspiciat) a superis
eterni qui incolis habita ē, eo iure nulli mīmonij
debito existēs obnoxia nulli sacerdotali cure nulla
religionis lege cōpulsā ad libertatē in hac viuere
possum, vt in empireis sedib⁹ libero eis cōuiuunt
dij arbitrio, tu vero nouis, q̄ me aggredere cōtu-
melijs nō accedis ad celestes (si cernis) vna cū ple-
tēporane⁹ es, et status tibi cōmoritur.

Coniugalis sta.

Nō par dijs celestib⁹ mō, vez summo 7 sem-
piterno opifici, me⁹ b̄ familiarē ē stat⁹, 7 noīe com-
muni a nob̄ p̄ sp̄ habit⁹. imo flagrantissima, 7 in-
effabili oīone cottidiana p̄ appellat⁹, qñ intimo-
rib⁹ ad opitulādū nob̄ p̄ cib⁹ iouē euocare cupim⁹.

Celebs. S

Hec eo p̄ vocat⁹ respectu, vt cōtinuo ex se, vt
tu naturali innixu femine p̄ducat tot genitos

Coniugalis Status

Immo omnū pater, et cōditor viuētū existēs
muliformes producit omnes res, et illā successio-

nem cōtinue gēnesis, visua et volūtate perpetuā
esse voluit

Sacer: status interloquens

Nescio quid hominis adeo volūtarium
et vagabundum hic, nulla norma vite
moderatum nullo religionis ritu com-
pacatum fluctuantē animo, fluctuātes
vndas equoreas, et inter se collisas cōcomitans
nullo remige vtēs prozsus ipsi abest gubernator
leui iam biatu ingurgescendum vndarum absoz
beri potest naufragio, quod vicium ignauo ho-
mini, aliena metitur vicia, sua ignorat, et pene a se
ipso alienus est, licet hec culpa familiaris multis,
a cęca natura relicta mortalib⁹ sit, vt meli⁹ aliena
indicent, pprijs. Sed hic hercle nimium, fili, si b
interloquitorie nostrę cōuersatiōi, vt vidi aderas
et saluū auditū, et libez nostris dictis prebuisi,
didicisti, quid viriū habeant hic diui status, quos
tu plusq̃ repudias cōpesce hanc mentem tumul-
tuariā, et morderes illud animi pelagus, Sis so-
lers gubernator: ne colabas in achierontem nau-
fragium, neq̃ tibi charon feret opem Si iouē ma-
ximum, ppicium nō habueris

Teles. S

De quo talia, et ad quem tibiis sermo

Sacer: Sta.

Ad te quem amore paterno defleo q̃ erres

Teles:

Non lachrymę, nou⁹ dolor p^{ri}s, noua castigatio, ob ant: quã culpã, q̃a ad voluntatē, et ad naturã uiuo. s̃ si ad opinionem uiuerē, et voluptatē, a nemine his uicijs accusarer, quū is nou⁹ cōuict⁹ omnib⁹ pene cōmunis ē, et p̃sbyteri, q̃ vno s̃ plurib⁹ q̃dã nō cōtenti beneficio, q̃a opinioni et voluptati nō satis se posse reddere putant debiti.

Sacer: Sta.

Quū cōsilia cōtēpnis indulgē, q̃a emendã uolebã, s̃ neq; nos ad opinionē et voluptatē utiq; uiuere putes, uiuim⁹ hercle ut leges sacre p̃cessere.

Teles:

Nō abijcto illa cōsilia, que ad uite attinēt normam, et ex officio tibi debere, sed ad fastū et mibi in pbrū dicis cernitur.

Sacer: Sta.

Si ita tibi uisum est, persiste in opinione occalatus, sed nō rectum est.

Teles:

Unde mibi dii immortales tot inhurie, tot conuicia, ab hac turba hominū, q̃ suo iure ut uolunt uiuūt, et ego mea cōditione cōtenti⁹, nemini nocēt tãto uixi tpe nec me⁹ celibat⁹ cuiq; impedimento erat pbe, q̃sq; in suo genere uite uiuere pōt, dum modo uirtutes cōiuuas habuerit, ita summis vi-

sum esse philosophis. Cur hic alijs deterior, qui bonus apud omnes habetur, et reputatur. Ernite dii celestes iniuriam, mittite ex olimpo equitatem, quia terra nobis iustitiam de celis prospicientem absorbit auara, ferte extremum decretū si meus cēlibatus inter status honestum habeat conuictum, qui moriturū me facile natura reddat bonis facinoribus immortalē.

Religiosus.

Nise hercle occasionem prębes, vt talibus affectus sis, cobibe ambitiosam verborum seriem, et vna moderes animum intransquillum, et vacillantē, non est edepol status hic, qui non tuā stabiluit mentē

Celebs.

Ecce occasionem me prębere litis refers qui defensione pro cēlibatu fungor, nō ambiciose, sed contumeliosis impetib⁹ respondeo quoad pertinet, mitioribus festinuis hercle referrem, Et ne huic probro taceo, cur hic status eb ordine recte viuendi, per te tanq̄s delyrans exclusus sit in quo et maximi philosophorum non dedignati bona ratione viuere. Immo primū eo quū nōdū leges sacre p̄dite, sub legib⁹ nature tm̄ optimi mortaliū functi sunt: tu⁹ recētī inuēt⁹ ingenio Sic q̄so immortalitatis vires

Religiosus.

Si mihi fidas adhibueris aures, referam

Telebs.

Perge credam, si digna referes.

Religiosus.

Natum inuenit ingenium hanc vitā pri-
uatiorem contemplationi rerum immor-
talium magis accommodatam, quā do se-
posita in tranquilla et tumultuaria ma-
crocosini negotioꝝ varietate (que animū p̄mpto-
deuium reddere potest, et diuinę ineptum p̄stra-
tioni) aptius deo perpetuo et immortalī cū flagrā-
tibus orationibus ad conspectum offerre nos va-
lemus, et nobis et ferentibus opem. Et in vniuer-
sum omnibus cristicolis immortale ethereum ta-
bernaculum, pro mora amene et Aprica precibus
liberrimis eslagitando obtinemus, obtinemus
tunc ingenuam, et iucundā cum celestibus fami-
liaritatē, vbi illum iam iam summū iouem pre-
sentem habituri, in cuius in nō perspecto lumine,
omnia a nobis presentissime cognoscētur, omnīū
etiam rerū presentaneo intuitu forme innumeres
contuebunt non excitādo quibuscūq; imaginibꝫ
sive dolis effictis intellectū, s̄ solo p̄spectu diuinę
illī radiētis faciei, p̄spicua vniuersa, ⁊ p̄sumate
cognita videbūt, tāq; ī speculi tersi planicie p̄sens
cuiusq; vultꝫ cernit, vt q̄z eo intellectu cūcta facile
intelligentur, et dico olympi, et terre patrē et opi-
ficem, ita iā vera, et integra noticia cognoscitur.

D iij

quem in vita mortali. et calamitosa semper sub si-
mulacro quodam sensibili quoad potuimus metiti
nec vnq̄ aliqua ex parte directo noticię modo co-
gnouimus. Hęc via nō vulgaris est (si quis recte
intueri vult) ad immortalitatis limina. quam hic
contemplatiua vita religiosa parit. Exemplo præ-
terea bonarum virtutum. quarum religio nutrit
est. et optima custos. liberius hercle virtutes mo-
nastica vita. more aureę cathenę copulatas seruat
et ne diruatur vetat. quas humane actiones quā-
doq; ob variam viuendi consuetudinem vel con-
taminant. vel interdum violāt. Quis alię vitę cō-
stitutiones eas rite obseruent. Sed religio secu-
rius. et magis presentaneo exemplo modestię ani-
mos mouet videntium. Quantum fundet p̄inde
in hominibus immortalitatis sacra contione obli-
gata. licet hoc comune sit (præter hanc vitam paci-
indulgentem) omnibus sacerdotibus eruditis.
Sed tamen vita hic solitaria plures reddere pōt
paratiores. et intimius sacras litteras rimantes
predicatores. et ita omni ex parte religio immor-
talitatis enixam se offert religio vnde cūq; inter
status non postrema est. quando cunctas lustra-
ueris eius vires nobilissimas. Sed ne arrogans
sit dictum. sisto verba codices et res ipsa indicant
q̄tum sancta valeat religio.

Celebs Sta.

Summodo hec nostra tempora tales haberēt
obseruatores. quando tale incidimus euum vt
religio solo amictu appareat. et non obseruantia
legum.

Religiosus

Hunq̄ amantissime fili. peculiare quorundā
mali conuictus religionem stuprant. nā illa semp
salua ē. et integra. cobibe te ob priuatores ne oēs
infames.

Mercurius cum decreto a dijs
egreditur superis. qui inter disce-
ptantes hos status sit potior.

Vade vobis mortales tanta ingenij po-
tencia. vnde hic diuinis accedes anim⁹
quando immortales. et dijs celestibus
cōpares vos reddere ambitis. ⁊ quod
numen hunc vobis vehementem. et diuinum fu-
rorem mentibus clam afflauerit. q̄ hanc conten-
tionem de immortalitate vire nunc cepistis. nō na-
tura tales vos per iouem opificem produxit. qm̄
illa eam sortem a conditore maximo non obrinue-
rit vt vos immortales produceret. ipsa enim mor-
talis est. inops et inediola. nec ingeniscere potuit
quod sola non habuerat. et si quid visa est agere
in hoc diuino munere. egit vltra ritum sue poten-
tię contermisum. Sed quis deus rogo. aut que

dea ad hoc donum immortalitatis ad eūde viam
vobis ostenderit. vel quis hęc archana. et abdi-
ctora cęlestia in vos diuinitus effuderit. video di-
uam deorum matrem minervam. quę contentioni
vestre familiarem se spectatorem. et censorem pre-
buit. Sapientię parens. summi deorum soror. et
coniunx. cęlite olympi incole. ⁊ diuinitatis tue ob-
seruatores demirantur. quia vltro mortales tibi
sint curę homines. et q̄ conuiuis dea ppetua mo-
rituris eorum euocata contemplatione diuina. de
assequenda immortalitate. quod opus cęlestib⁹
non ingrātū te interesse. et eos tales se conaturos
efficere. Nemo deorum. te excepta. tale ipsis inge-
nuit numen. gratulantur dij immortales. q̄ durā
deucalionis prolem ex saxo frāgibili genitam. ita
imbuisti. vt ipsa erumpnosa. et facile natura geni-
trice corruptibilis. reddita magno tuo et incredi-
bili sapientię munere immortalis. Tibi iustitię sce-
ptrum dij immortales tibi tribunal equitatis me
attestante concessere. supersidendum ferende sen-
tentię inter tuos homines. quibus magna gratia
iter inuestigandę immortalitatis. non indicasti.
sed ad vnguem ostēdisti. ⁊ euocata per eos vultu
censorio in hac contentione presens sis ad eos ani-
mandos. in qua non modo q̄ per te eruditi memo-
riam de se perpetuam ancupentur. Sed perinde
qui ius immortalitatis cuiusq̄ status potius ha-
beat. cōtendunt. et ambiunt. quoad facin⁹ quon-

dam inter celestes ob fastum deprehensum erat.
et nūc noue immortalitatis genus celestium emu-
latione superbię morbo incipit affligi (Dijs ita
uisum ē) Tu autem nouę legis, moderes animos
collyctantes, et vnicuiq; ius tribue equitatis.

Mercuria.

Non demireris Mercuri, neq; dii cele-
stes, huius cui ingenia, que in diem a-
dolescunt, quo crescente, tametsi visa
quondam fuerint rudia, et indigesta,
quum nō dum insignes artes excitate essent, quā-
do tantum legibus nature imbuta erant, et tunc
ferarum consuetudine familiari mortales prope
vixere, et acerbis mariscas, glandemq; crudam
cum bestijs vnamescam habuerunt, Hunc nouę
emersere artes, q̄ ingenia eliminatioza, et disertioza
mortalium reddidere, non vī nature congenitas,
quoniam illa ad vnum, non ad plura propendit,
ipse quoq; ad omnia humanum declinant intelle-
ctum, Ego me hic quasi conciuem, bonis obtuli
ciuibus, qui precipue nostras obseruant leges, ⁊
veros segnatos sapientię opidoq; representant
⁊ obinde eoz dyalogice diuinę p̄ns adsum dispu-
tationi, ḡtulādo mortalib⁹ meis, v̄io dii munere
imortalitē exercitatioib⁹ assequunt ingenijs, iā
q; partā ḡtulāt merito de p̄parib⁹ futurū olympi

inhebitoribus perpetuis habeat summus Iupiter laudem aduictam, ob vberiores glorie sue cultores. Quid opus Mercuri hominibus decreto immortalitatem iam adeptis quam pleno iure statibus eorum consecuti sunt, citra me iudicem, et attestatorem a dijs celestibus designatos, qui iam pridem mortales visi sunt, magna eorum impensa studij, et operam redditi immortales. Sed vnde dijs visum ambitionis inter homines nunc in hoc foro interloquutorio scelus oriri, non cerno inter scelerata hoc ingenij exercitantis munus supputari, quoniam non copiarum est, sed virtutis negotium, quum profecto non ambiunt immortale nomen, ob priuatiorem cupiditate glorie preter quod ad conditiones vite eorum attinet, que vtiq; norme moderantes vitam seculi facile periclitantis, non sunt hominum priuatorum, sed toti generis ambitum humani comprehendunt, si secus summo Joui videtur, vnde talia, ne tamen mora detineant certantium mentes, tibi ferende sententie in manus scepra repono, iamq; Coronam et pomum hoc magis merenti designa, et offer diuie iustitie, vi et potentia.

Mercurius

Mibi dea magna inter numina iudicis onus a dijs celi impositum est, nisi te preside, quando talis honoris potestas mihi soli concessa non sit.

tibi vero legitimo iure, hanc gloriam ferēde sen-
tentie. Vñ tribuere, meq; assessorem officio mini-
strandē iustitię adiungere, sed si me tali vis pferre
dignitate, vices cōmissas a te ex pcepto geram
tuo,

Dinerva

Facunde deorū tibi licitum magis munus iu-
dicis tribuo, fac ocius queso, et nec tāta mora spe-
ctantes afficias, homines genus deorum sunt, ad
similitudinem opificis voluntate maximi pducti
non ignoras, promas igitur iusti voces iudicis.

Perge

Sententiā **M**ercurius promit.

Eli olympi senatus diuinissimus ordi-
nes, et potestates sanctissime reipubli-
cę, has vestras immortalitatis vires
cōditionum vitę huius temporanei se-
culi, que inter vos hoc certamen oriri occasionem
dedere ad amissim metiti, ex h cōtentioso genere
interloquentis fori, qui potissime maiorē immor-
talitatis sortem obtinere iure deberet. Omnes si
quidem immortalitatem estis cōsecuti, s q pmas
apud immortales tenebit ita dñs visum celestib?
7 qui etiam secundū leges nature et sacras primā
victorie palmam possideat, possidet cernite mor-
tales omnium vno deoz suffragio cōiugij status
qui eternam ex se legitimo iure nature edit succes

stione fēturaz immortalitatem. et cuncti alij q̄m
mortales sunt ab eo orti et p̄ducti. nūq̄ p̄fecto sa
cer suo fungeret officio. q̄ magna iura imortalita
tis in hac familiari attulit serie colloquij. sua con
tione (vt amp̄le recēsuit) facile animas ad acherō
tis colapsuras regiōes iniq̄s vicia emēdādo libe
rat. q̄ talē casum parāt p̄niciosum anime s̄b inde p̄
bibēdo. et bonis imbuēdo vitę morib⁹ hoies. Et
neq̄ celebs i libero arbitrio bona ageret facinora
ob quaz obseruationē iure obtinuit inter fr̄es im
mortalitati partē nisi ex sacro esset nat⁹ cōnubio ⁊
p̄ inde religiosus. primū reuera eo respectu d̄ij vo
luere p̄iugalē q̄ et nobilissima origine cret⁹ in cam
pis amenis. ⁊ ap̄ici p̄adyfi ⁊ a summo ⁊ æterno
opifice primū cept⁹. q̄n duob⁹ corpib⁹ vnū animū
cōiūxit. **T**ibi itaq̄ d̄ij immortales exactissima hac
ingenij palestra tua p̄specta apologia. p̄ma victo
rię ccedūt p̄mia: sapiēs iā tibi pallas coronā fr̄cti
nūc factę diuitiū aureā imponit. parē te d̄ijs reddē
do immortalib⁹. signoq̄ victorię triūphātū malū
aureū ad man⁹ porrigit vt sic feras ⁊ ad volūtātē
tractes. ⁊ omni lege possideas. veluti reliq̄s stat⁹
ex te p̄genitos in tuo p̄phēdis q̄n ex tuo. et tu ex
nullo oēs geniti. seposita tñ ambiciosa mēte tua.
te victorē mādato iudicis mineruę omniū etiā de
creto deoz. ⁊ me attestātē p̄dico. ⁊ p̄nicio. citra
alioz inuidiā q̄n q̄dem. ⁊ alios immortalitate d̄ij
pares decreuere. **S**oluite iā litē. **V**alete et plau
dite.

TELUS

Reuerēdissimo domino Matbie

Breuitio Premisien. pōtifici Regni polonie vice
cancellario Adam de Hochyn. artiū et medicinę
doctor Regi polonie dñi Sigismūdi medic⁹. S.

MEcumipse pensitando p̄mebā h̄ cōpen-
diolum p̄ me iā pridē vigilantē editū in-
genio Teluti primipara infantē recēter
geniti occulit vagitū verecunda, nec q̄
ad prius rudi seposita sorde, tractandū pdit. Ita
q̄z nerr. in hāc meā ingenij feturā in lucē pdidisse
audebā, nisi primū indigesta scabrie deterfa, et
leuigata tua (vt. visum ē, l̄ratissime p̄sul) graui et
pōderosa emēdatione. Quidē te l̄raz cōmune
repositoriū cuncti habeāt, 7 tāq̄; asylū obseruent
litteratoriū, 7 p̄inde singularis affect⁹ in me fauē-
tissimi intuitu. Eo animosi⁹ tibi h̄ onus castigādi
p̄ me impositū est, et quū iā extrema manu docta a
mole cōfusa elinātū redidisti, reddit⁹ tūc animus
aridētior exponēdi lectitātū vsui, 7 Serenissimo
dño n̄ro comēdādi, tāq̄; mun⁹ a recēti enixū inge-
nio quū tā paz añ formidās in silētiori apud hua-
uerim sacrario exactissimoꝝ pauore cēsōꝝ cōmu-
nicationis erudite. Sz nūc pōtifex doctissime pre-
buiſti viā cōsumatissimo tuo iudicio vt magi ho-
stijſ patulis hūc meoꝝ studioꝝ filiolū offerram,
Quē vt oēs legitimā plem meā noscāt, tua grā
opitu! āte pando, Cui me plurimū cōmendo. Vale
pōtifex dignissime, Ex Brodna. xxix. Octobris.
Anno. AD. CCCCC. vij. T E L O S.

[Faint, mirrored text from the reverse side of the page, likely bleed-through. The text is mostly illegible but appears to be a Latin document.]

7180
7 20

Na podstawie porównania
z egzemplarzem, stanowiącym
własność klasztoru Cystersów
(O. 80)
w Mogile, sprawdzono, iż w tych
egzemplarzu kartki są mylnie
zestawione, mianowicie po 8 mej
powinna następować ta, która ma
u dołu znak B_{III}, a potem dopiero opa-

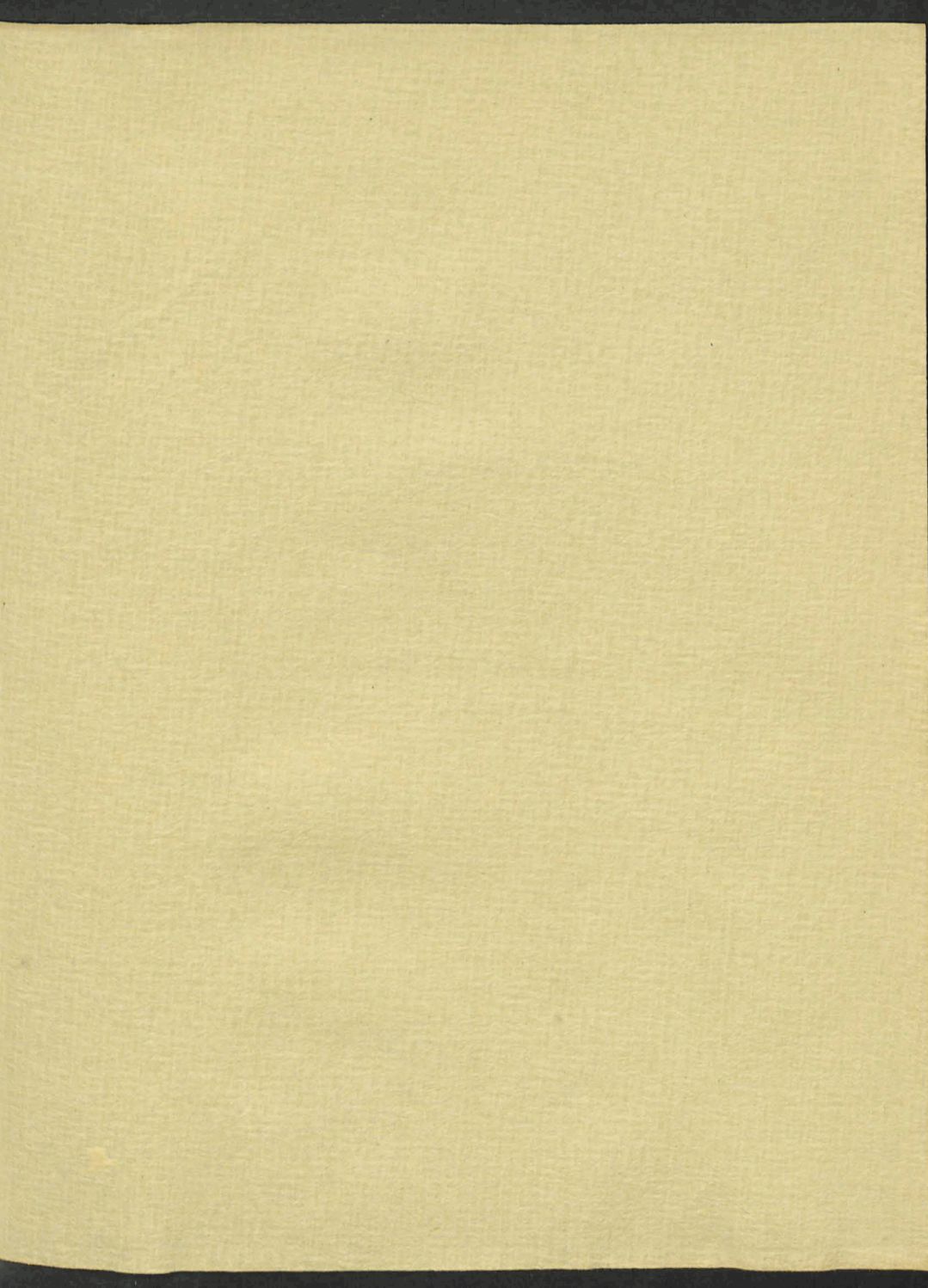
trzona oznakiem B_{IIII}, po tej kar-
tka w tych egzemplarzu 72 ta (pier-
wszy wyraz "viventibus"), a po
mej kartka w tych egzemplarzu
71 ta (pierwszy wyraz "indigeat")
Czyli porządek właściwy, zamiast
faktycznego tu po sobie następują-
cych 9, 10, 11, 72, jest 10, 9, 12, 11

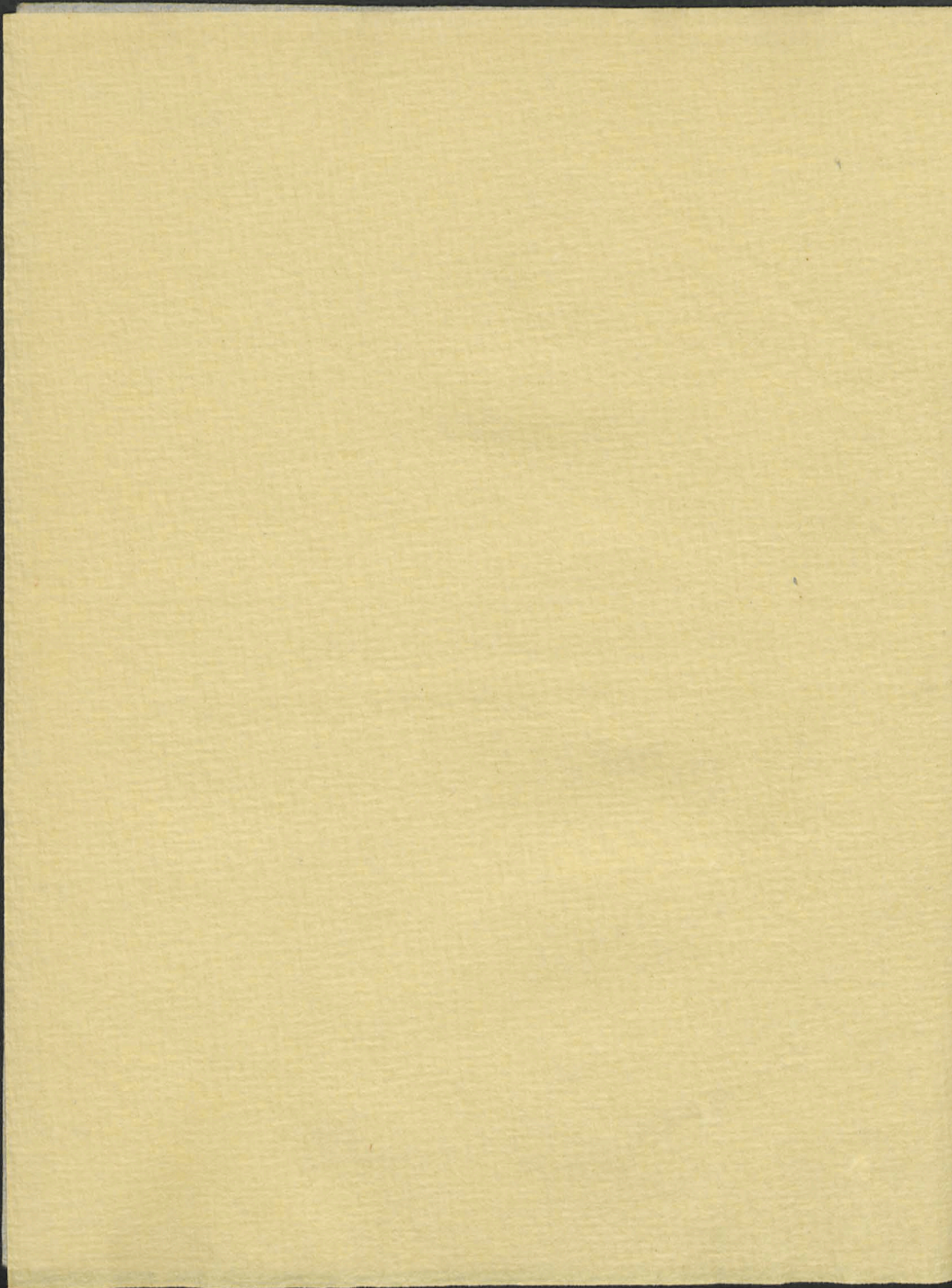
Z czytelni Krakowskiej
Akademii Umiejętności

Z. Rubczyński

23 / III 1917

123

OPRAWĘ WYKONANO

w prac. inż. konserwat.

Biblioteki „Ossolineum”

Data 25. 5. 74 podpis Urajchur

